

Natálie Koubková, Postavení mladých urozených dědiček na počátku novověku, bakalářská práce, Historický ústav Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2021.

Posudek oponenta bakalářské práce

Obsáhlá bakalářská práce se zabývá osudy pěti osiřelých dědiček šlechtických rodů. Jedná se o Kateřinu a Annu Černoorské z Boskovic, Lukrécii Nekešovou z Landeka, Kateřinu Meziříčskou z Lomnice, Kateřinu Rožmberskou z Ludanic.

Práci zahajují dvě nadějně obecně zaměřené kapitoly, po nichž následují čtyři biografické medailony. První kapitola pojednává o právním postavení šlechtických žen, zejména o jejich způsobilosti dědit. Druhá líčí obecně podobu šlechtického manželství a zejména průběh svatby. Obě kapitoly pojednávají o komplikovaných tématech a svědčí o důsledném prostudování odborné historické i právní literatury. Oceňuji i přehledný způsob, jakým autorka dokázala o těchto tématech pojednat a srozumitelně vše vyložit. V kapitole o svatbě není uvedeno, který akt obřadu byl podle tridentského koncilu považován za uzavření sňatku. Jelikož jsme na tento problém již jednou narazili, zajímala by mě odpověď autorky.

Biografické medailony jsou rovněž detailně napsány, ale sklouzávají již ke konvenčnímu vyprávění životního příběhu, kde se vytrácí zaměření na právní postavení ženy. K obhajobě se nabízí otázka, jak byl v předbělohorském právu chráněn osobní majetek šlechtické manželky. Každá kapitola je pojata jako encyklopedické heslo s úvodním výčtem literatury, historií rodu a krátkým životopisem. Ačkoliv muselo být zpracování všech pěti šlechticů velmi náročné, je většina textu kompilací ze sekundární literatury. Tyto informace jsou ale místy doplněny výzkumy z třeboňského oblastního archivu, listinami a spisy z Brna a Prahy. Za encyklopedickým uspořádáním poněkud mizí dramatické osudy některých šlechticů, které zemřely stíženy duševními chorobami a zasloužily by si více zviditelnit.

V této souvislosti se domnívám, že vymezené téma pěti šlechticů i s tím vším, co s tématem souvisí, je na bakalářskou práci příliš rozsáhlým celkem. O tom svědčí také značný rozsah, který překračuje požadavky na bakalářskou práci. Každý medailon je vlastně samostatným útvarem, který začíná vymezením pramenů a literatury. Kladu si otázku, zda se bakalářská práce nemohla omezit na dvě či jednu šlechtičnu s tím, že autorka mohla původní záměr uskutečnit v práci diplomové. Vzhledem ke kompilačnímu charakteru medailonů je třeba konstatovat, že ve vztahu k vynaložené námaze přináší hubené výsledky. Nicméně dopisy použité k vylíčení posledních dnů Kateřiny Rožmberské z Ludanic, jež pocházejí z archivního výzkumu, by si určitě zasloužily zpracovat v nějaké menší samostatné práci.

Z formálního hlediska chci jen upozornit, že hesla z OSN mají autory a měla by se citovat jako příspěvky ve sborníku s uvedením autora a dalších náležitostí. Stejně tak dokumenty z edice Archiv český by se měly v citacích uvádět názvem, ne jen číslem strany.

Závěrem ještě jednou oceňuji nesmírně náročné provedení práce, k rozpravě předkládám dvě otázky položené v posudku. Konstatuji, že práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci a s ohledem na náročnost navrhuji hodnotit stupněm

Výborně

Praha 23. 8. 2021

Doc. PhDr. et Dr. phil. Ivo Cerman, Ph.D.